

מראי מקומות - סוכה

יט:

משום דס"ל לר"א דשפועי אהלים לאו כאהלים הם. והק' הפני יהושע, הא אביי גופי' אמר לעיל (י) דטעמא דר"א הוא משום דס"ל דסוכה צריכה להיות דירת קבע. והביא מש"כ הבעל המאור, דמה דס"ל לר"א דשפועי אהלים לאו כאהלים, היינו לענין סוכה, משום דדירת קבע בעינן. אבל אי"ז מיישב סוגיין כלל, דא"כ מה הק' אביי לר' יוסף מכילת חתנים, הא אי"ז ענין לסוכה דירת קבע בעינן. וע"ש מש"כ ליישב.

ה. מחצלת קנים, וכו' פרש"י, קשה, ואין נוחה למשכב. וכ' השפת אמת דמשמע מדבריו דדוקא בקנים שייך זה, אבל בשל קש וגמי לא, משום דשייכי טפי לשכיבה. אולם העיר דזהו לכא' דלא כהברייתא דלקמן, דס"ל דבשיפה וגמי לכ"ע מחלקין בין גדולה לקטנה, ולפי דיוק זה ברש"י יוצא דלעולם הוי גדולה של שיפה וגמי לשכיבה, ודוחק לומר כן.

ה. עשאה לשכיבה, וכו' ע' ברא"ש (ל"ז), שהביא מהרי"ד דאף אם התגרין עושין אותן לשכיבה, אם הקונה קונה אותן לסוכה, חשיב כעשאה לסיכוך, וממילא יהי' כשר לסכך. אבל הרא"ש עצמו חולק עליו, וס"ל דתלוי במנהג אנשי המדינה, ואם הם עושים זה לשכיבה, הוי לשכיבה, ואין יכול לסכך בה.

ו. טעמא דעשאה לשכיבה, הא סתמא לסיכוך הק' הפני יהושע, לפי דעת הרא"ש הנ"ל, דהכל תלוי במנהג המדינה, א"כ מה שייך לדקדק הא סתמא וכו', הא בתר רוב אנשי המדינה אזלי' (ולא שייך "סתמא" בזה). ורצה ליישב דסתמא היינו דנעשה בשביל ב' הכוונות, דהיינו דאנשי המדינה עושים מחצלות אלו בין לשכיבה ובין לסיכוך, ובזה דנין מה הדין בסתמא כזה (וע"ש עוד מש"כ בזה).

א. העושה סוכתו כמין צריף, וכו' כ' תוס' דמייירי דלאחר שמשך השיפוע בגובה עשרה, איכא עדיין שיעור סוכה רוחב ז', דבלא"ה ודאי לא מכשרינן סוכה זו. אבל מדברי הריטב"א כאן מבואר דלא ס"ל כן, דכ' דצריך להיות כל משך הצריף ט"ז מלבד הטפח בגובהו, וא"כ נמצא דאין בה ז' על ז' בגובה י', וע' בביאור הגר"א (או"ח תרל"א, בסעי' י), שהביא מה שנח' הראשונים בענין זה.

וע' בהמשך דברי הריטב"א, שכ' דכיון דסכך סומך על הדפנות, א"כ צריך שיהא כולו מדברים הכשרים לסכך. ומה דצריך להיות הכל מדברים הכשרים לסכך, לכא' היינו מדין מעמיד הסכך, דאסור להעמיד הסכך בדבר שפסול לסכך. והק' הקהלות יעקב (י"ח), למה לא סגי בהא דתחת החלק שצריך להיות סכך, הרי הוא כשר להיות סכך, ולמה צריך שיהיה כולו מדבר שכשר לסכך. וכ' דמכאן לכא' משמע כשי' החזו"א, דאף במעמיד דמעמיד פסול, וע"ש מש"כ לדחות הראי'.

ב. מודה ר"א שאם הגביהה מן הקרקע טפח, וכו' כ' תוס' דהיינו שעשה בנין זקוף טפח, וכן הרחיק מן הכותל טפח, ולא דהי' סתם אויר טפח שם. אבל כ' דמרש"י משמע דאף אם יש שם אויר כשרה, דנחשב כסתום מטעם לבוד. וע' במרחשת (י"ג, ו'), שכ' דלכא' יש לחלק בין אם הגביהה מן הקרקע טפח, דשם שייך לומר דלבוד כסתום, כיון דמחיצה היא, ובמחיצות אמרי' דלבוד כסתום, ובין אם הרחיק מן הכותל טפח, דאז י"ל דאף רש"י יודה דצריך בנין ממש, דבזה לא אמרי' דלבוד כסתום, וכ' דאף דמתוס' לא משמע כן, אולם הביא מדברי המגיד משנה (סוכה ד', ו') כוותי'.

ג. א"ל כמאן כר"א פרש"י, דאמר אהל משופע לאו אהל הוא. ומבואר דס"ל לאביי דטעמא דר"א דפוסל סוכה כמין צריף וכדו', הוא